

PRISSTIGNINGER PÅ EAT-SKOLEMAD

Kort resumé: Forslaget indeholder fire forskellige scenarier for at mindske kommunens nettoudgifter til EAT-skolemad ved at hæve prisen pr. måltid med hhv. 2,5 kr., 5 kr. og 7,5 kr. samt en tilsvarende reduktion i tilskud til madskoler. Dertil beskrives muligheder for nedlukning af EAT.

Fremstillende Børne- og Ungdomsforvaltningen
forvaltning:

1. Beskrivelse af forslag (fremgangsmåde og effekt)

I 2007 blev skolemaden i Københavns Kommune politisk prioriteret, og der blev afsat midler til at udvikle skolemaden, anlægsmidler til at bygge køkkener og driftsmidler til at drive madordningerne. I budget 2014 blev det genbesluttet, at der skulle være skolemad på alle skoler, hvor det var muligt. Skolemaden i København er et tilbud, som mod betaling hver dag tilbyder mad til eleverne på næsten alle kommunens skoler. Alle familier med lav indkomst har mulighed for at købe skolemad til reduceret pris for at tilbuddet bliver en mulighed for alle.

Et EAT-måltid koster i dag 24,50 kr. med mulighed for at tilkøbe en bolle til 3 kr. Med dette forslag hæves prisen på et EAT-måltid med enten 2,50 kr., 5 kr. eller 7,50 kr. for de elever, der ikke kommer fra familier med lav indkomst. Samtidig er der mulighed for at sænke tilskuddet til madskolerne. I forslaget er reduktionen af tilskuddet til madskolerne beregnet som den samme procentvise besparelse på tilskuddet som prisstigningen på EAT forholdsmæssigt udgør af EAT's samlede budget.

Med et salg på ca. 1,23 mio. EAT-portioner årligt vil en prisstigning på 1 kr. give en merindtægt på 1,26 mio. kr. I forslaget fastfryses priserne for familier med lav indkomst, så potentialet mindskes til 1,06 mio. kr. I tabellen herunder er vist merindtægten ved at øge betalingen for alle måltider og nettostigningen, hvis de nuværende priser på hhv. 0, 7,12 kr. eller 17 kr. pr. måltid for familier med lav indkomst fastholdes. Ved en stor prisstigning kunne tilskudsordningen evt. samtidig udvides, så flere familier kan få skolemad til 17 kr. pr. måltid. Det vil betyde en mindre effektivisering, men omvendt være med at sikre, at færre falder fra. Forslag om prisstigning på 2,50 kr., 5 kr. og 7,50 kr. pr. måltid er markeret med gråt i tabellen.

Tabel 1. Klassetrin, UUV og økonomi (2024-pl)

Prisstigning	Ny pris	Stigning i brugerbetaling (mio. kr.)	Fastholde nuværende priser for familier med lav indkomst	Nettoeffektiviseringen
1 kr.	25,5	1,2	-0,2	1
1,5 kr.	26 kr.	1,8	-0,4	1,5
2 kr.	26,5 kr.	2,5	-0,5	2
2,5 kr.	27 kr.	3,1	-0,6	2,5
3 kr.	27,5 kr.	3,7	-0,7	3,0
4 kr.	28,5 kr.	4,9	-1,0	3,9
5 kr.	29,5 kr.	6,2	-1,2	4,9
6 kr.	30,5 kr.	7,4	-1,5	5,9
7 kr.	31,5 kr.	8,6	-1,7	6,9
7,5 kr.	32 kr.	9,2	-1,8	7,4

Der er på nuværende tidspunkt EAT på 52 skoler og i alt 58 EAT-boder, da 6 skoler har to EAT-boder pga. flere matrikler. Der er 16 Københavnske madskoler, heraf 4 specialskoler. I EAT-ordningen produceres maden i et centralkøkken og leveres dagligt til skolernes EAT-boder, hvor maden bliver færdigtilberedt, anrettet og bragt ud til de elever, der har bestilt EAT. På en madskole laves maden i et lokalt produktionskøkken på skolen og eleverne spiser sammen i et nærliggende spiseområde.

Skolemaden i København, EAT og madskoler, er samlet set et ambitiøst tilbud, som bl.a. omfatter målsætninger om madens kulinariske kvalitet, lokalt samarbejde med leverandører, høj økologiprocent på 90-100% og fokus på involvering af eleverne samt læring om maddannelse. Skolemaden er således i overensstemmelse med Mad- og Måltidsstrategien for Københavns Kommune, der blev besluttet i september 2019. Af strategien fremgår det, at mad og måltider generelt prioriteres højt og med følgende særlige indsats for skolemaden: Styrket skolemad: Flest mulige børn skal have adgang til sund skolemad.

Indenfor de sidste tre år er der blevet effektiviseret i EAT. I budget 2020 blev der vedtaget en prisstigning i 2020 på 2 kr. og på 0,5 kr. i 2021. Med budget 2022 blev det vedtaget at reducere antal producerede EAT-måltider med 3 %. Med budget 2023 blev der vedtaget en prisstigning på 5. kr. pr. måltid. Denne prisstigning blev efterfølgende annulleret. I budget 2020 blev der truffet beslutning om at spare på tilskuddet til madskolerne, og tilskuddet blev sænket med 50 t. kr. pr. madskole.

EAT-ordningen

De samlede budgetterede udgifter til EAT-ordningen inkl. tilskud til familier med lav indkomst er 70,0 mio. kr. i 2023. Madproduktionen i det centrale EAT-køkken er den største udgiftspost. I 2023 budgetteres med en udgift på 41,5 mio. kr., hvor hovedparten af midlerne går til løn og fødevarer. Det koster yderligere 20,0 mio. kr. at drive EAT-boderne på de 51 EAT-skoler. Derudover er der centrale udgifter på 1,1 mio. kr. i forvaltningen til løbende vedligehold af inventar og udstyr i boder og centralkøkken samt udvikling og support. I 2023 er der budgetteret med en produktion på 1,23 mio. EAT-måltider. De løbende driftsomkostninger pr. måltid kan dermed beregnes til 51 kr.

Den kommunale udgift for et EAT-måltid er ca. 32 kr. pr. måltid, da den gennemsnitlige indtægt fra forældrebetalingen er ca. 19 kr. når der tages højde for lavere betaling fra familier med lav indkomst.

EAT-skolemad er ikke et lovpligtigt tilbud men er et udtryk for politiske prioriteringer. Udvalget har derfor mulighed for at lukke EAT ned og dermed effektivisere på drift og produktion. Ved nedlukning af EAT til budget 2024 vil kontrakter til kørsel, lager og emballage samt opsigelse af medarbejdere løbe til og med sommeren 2024, og besparelsen vil derfor være halvdelen af de samlede udgifter i 2024. Ved nedlukning af EAT er der et samlet effektiviseringspotential på 39,6 mio. kr. der dækker over budget til EAT-køkkenet, budget til EAT-boder på skolerne, produktionsomkostninger, tilskud til familier med lav indkomst samt udgifter til vedligehold, service og kommunikation.

Madskoler

Et måltid på en madskole koster mellem 18 kr. og 30 kr. - ca. 24 kr. i gennemsnit. Skolerne producerer tilsammen ca. 6.000 måltider om dagen, og ca. 70% af eleverne bespises dagligt. De løbende driftsomkostninger pr. måltid kan beregnes til ca. 33 kr. i gennemsnit og den kommunale udgift pr. måltid på madskolerne er mellem 10-15 kr. på almenskolerne og 30-35 kr. på specialskolerne.

En madskole fungerer som en selvstændig virksomhedsøkonomi, som selv tilpasser sin drift på baggrund af indtægter og udgifter. Madskolerne modtager et årligt driftstilskud af forvaltningen på mellem 0,5 og 0,6 mio. kr. afhængig af skolens størrelse, men foretager selv råvare- og materielindkøb, fastsætter deres priser og modtager betaling fra forældre. I de tilfælde, hvor forældre modtager tilskud til madordningen, kompenserer forvaltningen madskolerne for dette indtægtstab. Samlet set er madskolernes økonomi kendetegnet ved, at jo flere kunder de har, jo bedre økonomi vil de ligeledes have.

Der er en mindre variation i budget til råvarer for EAT og madskolerne. I EAT er budgettet for råvarer i gennemsnit ca. 16 kr. pr. portion pr. dag, og for madskolerne er prisen 13 kr. pr. portion pr. dag. Forskellen skyldes primært, at EAT portionsretter i bokse, hvorimod madskolerne har buffet eller fadservering. Det gør det muligt for madskolerne at økonomisere med råvarerne i løbet af en uge, hvilket køkkenet tager højde for i deres indkøb af råvarer, da maden laves lokalt.

EAT arbejder løbende på at udvikle konceptet, herunder den 'låste' portionsstørrelse. Med det nye køkken bliver det muligt at differentiere mere, hvilket formodentlig også vil mindske madspild. Desuden

bliver det muligt at lave endnu mere fra bunden, fx at snitte alt grønt selv, hvilket vil betyde en besparelse i indkøb.

Ved vedtagelse af prisstigning vil implementering finde sted fra 1. januar 2024, hvor prisstigningen vil træde i kraft.

Her angives om forslaget udspringer af et innovationsforslag:

Ja

Nej

2. Økonomi

Nedenfor ses en tabel, der viser den effektivisering en prisstigning for et måltid mad i EAT vil give. En prisstigning på hhv. 2 kr., 5 kr. og 7,5 kr. er fremhævet. Af tabellen fremgår også den effektivisering det ville give ved at sænke tilskuddet til madskolerne med en tilsvarende procentvis besparelse.

Tabel 1. Forslagets samlede økonomiske konsekvenser

1.000 kr. 2024 p/l		Styrings- område	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Varige ændringer (effektiviseringer og drift)								
Model A: prisstigning med:	2,5 kr. pr. måltid	Service		-2.578	-2.578	-2.578	-2.578	-2.578
Samlet varig ændring				-2.578	-2.578	-2.578	-2.578	-2.578
Model A2: Tilsvarende procentvise besparelse på madskoler		Service		-840	-840	-840	-840	-840
Samlet varig ændring				-3.418	-3.418	-3.418	-3.418	-3.418
Model B: prisstigning med:	5 kr. pr. måltid	Service		-5.052	-5.052	-5.052	-5.052	-5.052
Samlet varig ændring				-5.052	-5.052	-5.052	-5.052	-5.052
Model B2: Tilsvarende procentvise besparelse på madskoler		Service		-1.534	-1.534	-1.534	-1.534	-1.534
Samlet varig ændring				-6.586	-6.586	-6.586	-6.586	-6.586
Model C: prisstigning med:	7,5 kr. pr. måltid	Service		-7.629	-7.629	-7.629	-7.629	-7.629
Samlet varig ændring				-7.629	-7.629	-7.629	-7.629	-7.629
Model C2: Tilsvarende procentvise besparelse på madskoler		Service		-2.301	-2.301	-2.301	-2.301	-2.301
Samlet varig ændring				-9.930	-9.930	-9.930	-9.930	-9.930
Model D: Nedlukning af EAT-skolemad		Service		-19.847	-39.694	-39.694	-39.694	-39.694
Samlet varig ændring				-19.847	-39.694	-39.694	-39.694	-39.694

Alle *besparelser* er angivet med negativt (-) fortegn.

3. Opfølgning

	Hvordan måles opfølgningensmålet?	Hvem er ansvarlig for opfølgning?	Hvornår gennemføres opfølgningen?
Realisering af effektiviseringer			

Hjemtagelse af effektivisering på EAT-prisstigning	EAT-priserne er hævet pr. 1 januar 2024	Fagligt Center	Primo 2024
--	---	----------------	------------

4. Risikovurdering

Afhængig af omfanget af effektiviseringen vil det ændre den nuværende ambitiøse københavnske skolemad, som bl.a. omfatter målsætninger om madens kulinariske kvalitet, lokalt samarbejde med leverandører, høj økologiprocent på 90-100% og fokus på involvering af eleverne, samt læring om maddannelse. Skolemaden kan således risikere ikke at være i overensstemmelse med Mad- og Måltidsstrategien for Københavns Kommune. Af strategien fremgår det, at mad og måltider generelt prioriteres højt og med følgende særlige indsats for skolemaden: Styrket skolemad: Flest mulige børn skal have adgang til sund skolemad. Der kan f.eks. arbejdes for at gøre flere skoler i København til madskoler.

Når priserne stiger, vil efterspørgslen sandsynligvis falde – særligt ved markante prisstigninger. I EAT-ordningen vil det dog som udgangspunkt kun forøge effektiviseringspotentialer, da de marginale omkostninger ved at producere et måltid mad stadig vil overstige indtægten. Det modsatte vil være tilfældet for at sænke tilskud til madskolerne. En stigning i pris pr. måltid på madskolerne vil betyde en betydelig stigning i den månedlige udgift for forældre til elever på madskoler, da de ikke kan regulere antal måltider de køber. Prisstigningen kan derfor medføre, at færre vælger at være med i madskolen.

Ved nedlukning af EAT vil der skulle opsiges 75,7 fuldtidsstillinger og Økonomiforvaltningen skulle vurdere alternativ kommunal anvendelse eller salg af Blushøjvej 13 i Valby der er blevet købt til nyt central-køkken. Nedlukning af EAT vil desuden betyde et blandet serviceniveau i byen, da det vil være op til den enkelte skole hvordan og om, der kan købes mad på skolen.